

Algemene Beschouwingen Begroting 2011

In de raadsvergadering van 1 juli 2010 is de Kadernota vastgesteld. De raad besloot unaniem conform het voorstel zonder hoofdelijke stemming. In de Kadernota was rekening gehouden met de vorig jaar door de gemeenteraad besloten meerjarige OZB-verhogingen. Op basis van de vastgestelde Kadernota is het college aan het werk gegaan met het opstellen van de conceptmeerjarenbegroting 2011-2014. Wat nu voorligt is het resultaat van het raadsbesluit van 1 juli. Formeel neemt de raad vandaag bij de begrotingsbehandeling hierover een besluit.

Vanaf de eerste begrotingsbehandeling in Wijdmeren, in 2002, wordt er gesproken over wel of geen belastingverhogingen. Ik herinner aan de beginjaren toen de raad op voorstel van het college besloot tot een gigantische ozb-verhoging voor de Loosdrechtse inwoners. En ik herinner aan de heroverwegingsoperatie in die beginjaren. Ieder jaar ging het weer over de OZB, waarover tijdens de begrotingsbehandelingen lang en emotioneel werd gesproken. Oorzaak was dat er weliswaar een meerjarenbegroting was, maar dat er in feite slechts één jaar vooruit werd gekeken en de onroerende zaakbelasting kunstmatig laag werd gehouden met incidentele dekkingsmaatregelen. Het jaar daarop ging het idem dito. Op zich mooi, lage belastingen, maar als daarnaast niet ook bezuinigd wordt, lukt het niet om uit de financiële problemen te komen, om een gemeente te zijn die zich verder kan ontwikkelen.

Als we zo zouden doorgaan –en het klinkt zwaar-, zou het einde van een zelfstandige gemeente Wijdmeren wel eens in zicht kunnen komen. Dat wil niemand. Daarom hebben we in het coalitieakkoord maatregelen aangekondigd. Daarom is er een Urgentiewerkgroep ingesteld. Daarom moeten we bezuinigen.

Er is een geprognoseerd tekort berekend van bijna 3,5 miljoen euro in 2014 bij ongewijzigd beleid. In het financiële plaatje dat er nu ligt voor de komende jaren is een behoorlijke taakstelling voor de ambtelijke organisatie opgenomen, is een forse stijging van de onroerende zaakbelasting opgenomen en resteert nog een flink tekort dat met bezuinigingsvoorstellen moet worden opgelost. Doelstelling is om in 2014 een gezonde gemeente te zijn. Want dat zijn we, ondanks alle inspanningen, in al die jaren nog nooit geweest.

Een gezonde financiële huishouding is belangrijk voor de toekomst van Wijdmeren. Tijdens de onlangs gehouden raadsconferentie was iedereen het er over eens dat Wijdmeren af moet van de continue financiële problemen en dus niet voor één jaar de boel net financieel op orde moet krijgen, maar er voor moet zorgen dat we financieel echt verder kunnen. Dit betekent dat er onder alle omstandigheden een structureel sluitende begroting moet zijn en dat de begroting niet sluitend moet worden gemaakt met maatregelen die uit hun aard eenmalig zijn (meevallers, reserves etcetera).

Wij vragen ons af of het coalitieakkoord op alle punten wel goed in de organisatie is geland. Zoals u inmiddels gemerkt zult hebben uit de vragen die we hebben ingediend, heeft het project Burger Centraal onze speciale aandacht. In coalitieakkoord staat, dat -gelet op de forse bezuinigingen die we moeten nemen- onderzocht wordt op welke onderdelen van dit project een pas op de plaats kan worden gemaakt. In het programma Burger en Bestuur van de Programmabegroting 2011 lezen we de verwijzing naar het coalitieakkoord op dit punt niet en wordt de indruk gewekt dat het project Burger Centraal gewoon doorgaat, ja zelfs voortvarend wordt aangepakt. Wij willen hierover uiterlijk in februari in de commissie Bestuur en Middelen van gedachten wisselen met het college.

In het voorwoord van het raadsvoorstel wordt gerefereerd aan de werkzaamheden van de Urgentiewerkgroep, waaruit een a-politieke inventarisatie van bezuinigingsvoorstellen is voortgekomen. Het raadsvoorstel omvat een geactualiseerde versie van het eindverslag van die inventarisatie, die een interpretatie van het college is. DorpsBelangen ziet op basis hiervan datgene wat in het raadsvoorstel onder 'Eindverslag werkgroep urgentieprogramma' wordt gesteld als standpunten van het college.

DorpsBelangen kan zich in overwegende mate vinden in de richtinggevende opmerkingen. Op een aantal punten zijn wij een genuanceerde of andere mening toegedaan:

- In het raadsvoorstel staat: *De klant staat centraal in de dienstverlening*. DorpsBelangen ziet burgers, ondernemers en organisaties niet als klanten, maar als de basis van alle doen en laten van de gemeente. Als participant en als aandeelhouder, met de raad als hun vertegenwoordiger. Dat bepaalt de gemeentelijke verantwoordelijkheden én het bepaalt de verplichtingen die de burger heeft. Juist ook in moeilijke tijden. Goede verstandhoudingen zoals in een klant-leverancier relatie zijn natuurlijk ook voor de gemeente-inwoner relatie essentieel. De aard en inhoud van die verstandhouding is echter totaal anders.
- *Samenwerkingsverbanden met partners zijn essentieel*, zo stelt het raadsvoorstel. DorpsBelangen onderschrijft dat met als belangrijke voorwaarde vooraf, dat de samenwerking bestuurbaar is én aantoonbaar uitmondt in meer effectiviteit en meer efficiency. Veel gemeenten gaan door samenwerkingsverbanden, regelingen, bestuursorganen, schappen, regio's en wat dies meer zij, gebukt onder lasten die niet (meer) concreet toewijsbaar zijn aan een gemeentelijk profijt van welke aard dan ook. Men heeft vaak niet meer helder wat er om gaat, laat staan dat de samenwerking adequaat kan worden bestuurd. De vraag is actueel in hoeverre al die gezamenlijkheid bijdraagt of afdoet aan de bestuurskracht van een gemeente. Doel bij het aangaan van samenwerkingen moet zijn het vergroten van de dienstbaarheid én het versterken van de bestuurskracht én het verhogen van de efficiency (waaronder lagere kosten). DorpsBelangen is dus vóór samenwerking, maar onder de gestelde voorwaarden. Zonder samenwerking zal Wijdemeren het niet redden. Daarvoor ontbreekt de schaalgrootte. In de visie van DorpsBelangen moet Wijdemeren dat dilemma onder ogen durven zien en de daarmee samenhangende vragen hardop durven te stellen én beantwoorden.
- Het raadsvoorstel geeft aan dat we ons '*moeten realiseren dat de kosten voor de baat uitgaan*'. DorpsBelangen realiseert zich dat terdege en realiseert zich tegelijk dat we die kosten niet kunnen maken zolang de lamp scheef hangt. We zullen éérs een sluitende begroting moeten hebben en daar werken we nu aan. Als we die hebben en we hebben bewezen die te kunnen handhaven, kunnen we mogelijk kosten gaan maken die eerst later profijt opleveren. Ook dat zal alleen dan kunnen als de dekking van de te maken kosten ontstaat door elders in de uitgaven te snijden. Géén investeringen zonder dekking binnen het lopende financiële jaar of beter nog binnen het lopende kwartaal.
- *De gemeente streeft naar een basiskwaliteit en er is in deze financieel schrale jaren geen ruimte voor extra's*, zo stelt het raadsvoorstel. DorpsBelangen onderschrijft dit volledig en stelt het dan ook boven de idee (de gedachte alleen al) dat er ruimte zou zijn om de kost voor de baat uit te laten gaan zoals hierboven onder samenwerking werd geopperd.
- *De gemeente appelleert aan zelfredzaamheid* is een stelling in het raadsvoorstel. Aansluitend bij het gestelde over de burgers en ondernemers en organisaties die geen klanten zijn, spreekt deze stelling DorpsBelangen zeer aan. Volstrekt terecht is ook de stelling dat (subsidie) regelingen alleen hen bereiken die er *echt behoefte* aan hebben. Ook de overdracht van verantwoordelijkheden komt recht uit ons DorpsBelangen-hart. Zo kunnen burgers, ondernemers en organisaties met recht participanten worden in het gemeentelijk reilen en zeilen.
- *De gemeente ontziet haar inwoners die leven op bijstandniveau*, aldus het raadsvoorstel. DorpsBelangen onderschrijft dit, evenals de voorwaarde dat de rijksbijdragen op dit gebied dan wel in stand moeten blijven. Indien en voor zover de situatie ontstaat dat de gemeente moet toelagen op de rijksbijdrage om het door de

rijksoverheid bepaalde bijstandsniveau te handhaven, dan zal dit moeten worden gedekt uit extra bezuinigingen uit andere gemeentelijke bronnen. Ook dan, vindt DorpsBelangen, zal de begroting structureel sluitend moeten blijven.

- Strijdig met de hierboven aangehaalde stelling in het raadsvoorstel dat 'subsidies alleen degenen bereiken waarvoor het echt noodzakelijk is', acht DorpsBelangen de stelling, eveneens in het raadsvoorstel, dat *subsidies kunnen worden ingezet daar waar ze het leven veraangenamen maar de noodzaak dus ontbreekt*. Dat soort subsidies zal wat DorpsBelangen betreft ter discussie worden gesteld bij de herijking in 2011.
- *Instandhouding sluitende meerjarenbegroting*
De stelling dat alleen voorstellen acceptabel zijn die een positief begrotingsaldo in stand houden, dan wel positief beïnvloeden, wordt door DorpsBelangen volledig ondersteund. Het is een hoeksteen van de financiële kaders zoals die door DorpsBelangen zullen worden gehanteerd. Het geldt wat DorpsBelangen betreft voor de raad én voor het college én voor het ambtelijk apparaat.

In grote lijnen kan DorpsBelangen zich vinden in wat in het raadsvoorstel wordt voorgesteld. Er zijn wel enkele kanttekeningen.

- **Formatiekrimp**
Wij vinden het op dit moment verantwoord te blijven bij de formatiekrimp van 16,5 fte in de fasering zoals omschreven. Daarbij wordt de kanttekening geplaatst dat als er tegenvallers komen ten opzichte van wat nu geprognosticeerd wordt, ook de formatie opnieuw onderwerp van verdere krimp kan zijn. Over de noodzaak daartoe en de mate waarin, dan wel beperkingen op dit gebied, kunnen nu geen uitspraken worden gedaan. DorpsBelangen is het niet eens met de uitspraak dat een krimp van de formatie *grote gevolgen heeft voor de taken*. Uitgangspunt moet zijn dat het takenpakket in stand blijft. Alleen als alles is gedaan op het gebied van efficiency en effectiviteit, zou kunnen worden overwogen taken te laten vervallen. Dat wat wordt gedaan, ook goed moet worden gedaan, is voor DorpsBelangen vanzelfsprekend.
- **Financieel/materieel heroverwegen wettelijke taken**
De in het raadsvoorstel voorgestelde bandbreedte voor bezuinigingen op wettelijke taken is 25.000 tot 75.000 euro. Wij vinden dit een verontrustend lage kaderstelling voor deze bezuinigingsbron, waarvan de totale lasten jaarlijks, exclusief personele kosten, bijna 16,5 miljoen euro omvatten.
Opgemerkt wordt in het raadsvoorstel dat per wettelijke taak zal worden bezien of de uitvoering soberder kan. Veel taken echter, staat daar direct bij, worden echter al sober uitgevoerd. DorpsBelangen acht dit een onjuiste insteek. Zoals eerder bij formatiekrimp gaat het wat ons betreft om de insteek waarbij het bezuinigingsdoel (in dit geval versoberen) wordt omhelsd.
In het raadsvoorstel wordt opgemerkt dat "dat wat bovenop wettelijke taken wordt uitgevoerd autonoom is". Uit de volgende zin valt op te maken dat *desondanks* wettelijke taken als bezuinigingsbron zijn meegenomen. Als hier moet worden gelezen dat de uitvoering van wettelijke taken eigenlijk geen bezuinigingsbron is, verklaart dat de verontrustend lage doelstelling op dit punt. Als dit een juiste interpretatie van het gestelde is, deelt DorpsBelangen deze insteek niet. Er is geen reden waarom wettelijke taken niet, zij in bescheiden mate, zouden bijdragen aan de bezuinigingen.
- **Schrappen/beperken autonome taken**
Ook de bandbreedte die is aangehouden op het onderdeel autonome taken is als kaderstelling krap. De ingezette 550.000 tot 750.000 euro staat voor 3,7-5,0% van het totaal aan uitbestedingen en materiële lasten op autonome taken (ruim 14,8 miljoen euro). Bij de besparingsnoodzaak waarmee we geconfronteerd zijn, vinden wij dat de

bezuinigingen voor autonome taken op 5 tot 10% moeten worden gesteld. Wat ons betreft komen we hier in een later stadium op terug.

- **Bedrijfsvoering**
De hier aangehouden bandbreedte van 200.000 tot 300.000 euro, overeenkomend met bijna 8 tot ruim 10% van 2,9 miljoen euro aan niet-personele lasten op het onderdeel bedrijfsvoering, is voor DorpsBelangen een aanvaardbare kaderstelling.
- **Subsidies**
De in het raadsvoorstel beoogde verdere krimp van subsidies is onzeker en bovendien pas vanaf 2012 effectief. Niet uit te sluiten is dat dan een kortings-ingroei-model wordt gehanteerd. Subsidies zijn dus een onzekere bezuinigingsbron. Het vaststellen van kaders zou wat ons betreft kunnen plaatsvinden als we in 2011 aan de herijking van de subsidies toe zijn.

Voorzitter, ik heb nog drie belangrijke opmerkingen.

In de Urgentiewerkgroep zijn veel bezuinigingssuggesties gedaan. In het raadsvoorstel zegt het college daarover: vele geopperde suggesties zullen nog aandacht krijgen en uitgezocht worden. Volgens welke procedure en wanneer dat aandacht krijgt, daarover willen wij in de commissie Bestuur en Middelen nadere afspraken maken met het college.

De fractie DorpsBelangen kan instemmen met de Programmabegroting 2011-2014 en met de meerjarenbegroting zoals opgenomen op pagina 11 van het raadsvoorstel.

De voorgestelde OZB-verhogingen die in de meerjarenbegroting zijn verwerkt, hebben binnen de fractie DorpsBelangen tot stevige discussies geleid. In de discussies klonk steeds ergernis door over de financiële erfenis die we uit de vorige raadsperiode hebben meegekregen. Tot gisterenavond laat hebben we overleg gehad over de voorgestelde OZB-verhoging van 14% in 2011. Er leven daarover binnen onze fractie nog steeds verschillende gevoelens. Wekenlang hebben we gezocht naar mogelijkheden om dat percentage te verlagen. Helaas zonder resultaat. Tijd en deskundigheid speelden ons parten. En het komt mede omdat steeds voorop heeft gestaan dat de alternatieve dekkingsmogelijkheden concreet en structureel moesten zijn en niet zouden mogen leiden tot voortzetting van het preventief toezicht van de provincie.

Uiteindelijk zijn we eruit gekomen en is er bereidheid (bij alle fractieleden zonder enthousiasme en bij sommige fractieleden zelfs met tegenzin) om in te stemmen met het raadsvoorstel. We willen daar wel iets aan koppelen. En dat is een motie, waarin aan het college wordt gevraagd om in de komende weken een ultieme poging te doen om na te gaan of er mogelijkheden zijn om de stijging van de OZB in 2011 van 14% met 5% te verminderen tot 9%. De motie moet worden gezien als een inspanningsverplichting en niet als een resultaatverplichting.

De gemeenteraad van Wijdemeeren;

in vergadering bijeen op 11 november 2010;

spreekt haar voldoening uit over de sluitende begroting 2011-2014 die is vastgesteld en heeft met genoegen kennis genomen van het positieve resultaat dat volgt uit de najaarsrapportage 2010;

overwegende,

- dat daarmee een goede stap is gezet op weg naar het gezond maken van de gemeentefinanciën;
- dat zulks mede te danken is aan een consequent stringent financieel beleid van het college in 2010;
- dat in de binnenkort te verwachten financiële circulaire van de rijksoverheid mogelijk signalen worden afgegeven waaruit duidelijk wordt dat de eerder voorgestelde kortingen gunstiger voor de gemeente zullen uitvallen;
- dat er hierdoor mogelijk ruimte kan ontstaan voor het matigen van de ozb-verhogingen die van de burgers worden verlangd in deze economische onzekere tijden;

verzoekt het college:

1. na te gaan of er mogelijkheden zijn om de stijging van de OZB in 2011 van 14% met 5% te verminderen tot 9%;
2. daarbij in acht te nemen dat uitvoering van de maatregel waarom wordt verzocht niet mag leiden tot aantasting van het structureel sluitend zijn van de begroting 2011-2014 en niet mag leiden tot voortzetting van het preventief toezicht van de provincie;
3. in de raad van december 2010 te berichten over de mogelijkheden ter zake, bij voorkeur met een raadsvoorstel inhoudende een krimp van de ozb-verhoging 2011.
4. indien het onder de punten 1 t/m 3 genoemde niet tot resultaat leidt, bij de voorbereiding van de Kadernota 2012 te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om vastgestelde percentages ozb-verhoging voor 2012 en volgende jaren te verminderen.

Namens de fractie DorpsBelangen

René Voigt, fractievoorzitter